

*Play it again,
Sam*

"Riskeerasin vain rahani"

Kaikki varoittelivat, kun Arja Könönen sijoitti asuntorahansa vanhoihin vaatteisiin. Nyt hän on pitänyt vintageliikettä lähes 30 vuotta.

Teksti Sanna Kekki Kuvat Pasi Liesimaa

NAINEN KATSOO KUVANSAN peilistä. Hänellä on olkapäillään musta sulkapuuha ja hiuksillaan musta sulkakoriste. Polvipituinen mekko jättää olkapäät paljaksi. Etsinnässä on asu 1920-luvun naamiaisiin.

Hän on tullut oikeaan paikkaan. Play it again, Sam -vintageliikkeessäni myydään myös tämän vuosikymmenen vaatteita. Nainen hymyilee. Minuakin hymyilyttää. Näiden tilanteiden vuoksi teen työtäni.

Kun nainen palaa sovituskoppiin, kävelen kassapöydän luokse ja painan kasettisoittimesta play. *La Cumparsita* -tango täyttää putiikin. Ovi käy, lisää asiakkaita saapuu alkuillan ostoksille.

KASVOIN OMPELIJATTAREN TYTTÄRENÄ Lieksassa. Muistan yhä, kun äitini piirsi ja leikkasi kaavoja hellahuoneemme lattialla. Ääni, joka saksista lähti puulattiaa vasten, on yksi lämpimimmistä lapsuusmuistoistani.

Opin paljon seuraamalla äitiäni. Tiesin jo alakouluikäisenä, miltä silkkisametti tuntuu ja miten värejä kannattaa yhdistää. Mummolan vintillä suunnittelin mallistoja ja ompelin ylijääneistä paloista vaatteita nukeilleni.

Olimme köyhiä, joten äitini panosti laatuun. Kun hän teki vaatteemme, tiesimme veljeni kanssa, että ne kestävät pitkään. Muistan hameen, jonka helmaan oli ommeltu poikittain laskoksia. Kun kasvoin, laskoksia purettiin pituuteni mukaan.

Hame oli elegantti. Se kesti vuosia.

KUN KYLÄMME KIRJAKAUPPAAN TULI lehtiä, ryntäsin lukemaan Burdaa. Rakastin myös elokuvia. En tosin tarinoiden takia, vaan näyttelijöiden asujen vuoksi. Muoti-aitta-kauppaan oli aina yhtä kutkuttavaa mennä katsomaan uutuuksia.

Kun joku ystäväpiiristämme sai 1960-luvulla uuden takin, me muut onnittelimme häntä. Sanoimme, että onnea uudelle takille. Arvostus oli toisenlainen kuin nykyajan kertakäyttömuodin aikaan. Vaatteita huollettiin, parsittiin ja muokattiin. Niihin syntyi erityislaatuinen suhde.

Olin utelias parikymppinen. Halusin suureen maailmaan. 1970-luvulla lähdin kibbutseille Israeliin. Sieltä matkani jatkui au pairiksi Los Angelesiin. Yhdysvalloissa näin ensimmäiset vintageliikkeet.

Työpäivien jälkeen vaeltelin putiikeissa. Olisin voinut viettää niissä tuntikausia. Rekit notkuivat 1930–1940-lukujen Hollywood-tähtien iltapukuja.

Leikin ajatuksella, että minulla olisi joskus oma liike.

1980-LUVUN ALUSSA MUUTIN

Vantaalle. Sain työpaikan Helsingin keskustasta hotelli Tornista. Puhun ajasta mielelläni, sillä vasta myöhemmin ymmärsin vaiheen merkityksen yrittäjyydelleni.

Aloitin aulaemäntänä. Hetken päästä minulle tarjottiin viinikassan paikkaa. Otin työn vastaan, vaikka minulla ei ollut aavistustakaan drinkkeistä tai viineistä. Kotona juotiin maitoa tai pöimää.

Seisoin illat viinikellarissa (Jatkuu) »

hillyjen edessä ja opettelin pulloista juomien nimiä. Luin ohjeita baarimestarin käsikirjasta ja päätin, että pärjään. Ei aikaakaan, kun **Tom Collinsin** ohjeet tulivat itsestään.

Vapaani vietin vanhan ja rakkaan harastukseni parissa eli kiertelemällä vintage-putiikeissa, joita oli ilmestynyt Helsinkiin muutamia. Ne olivat paratiisejani.

Varsinkin Kruununhaassa sijaitseva pieni Me and Mr. Bogart oli paikka, jonne kannoin sitkeästi palkkaani. Jopa niin, että ystävystyin myyjien kanssa. Heille totesin usein, että kun voitan lotossa, perustan oman putiikkini.

JÄ NIIN KOITTI PÄIVÄ, KUN KAIKKI

loksahti paikalleen.

Olin jo pitkään haaveillut asunnon ostamisesta Helsingistä. Olin myynyt kotini Vantaalla. Tarkoitukseni oli sijoittaa uuteen asuntoon, kun sain kuulla, että Me and Mr. Bogart lopetetaan.

Menin paikalle ja kysyin vaatteiden kohtalosta. Minne ne joutuisivat, kuka jatkaisi toimintaa? Ei kukaan, myyjät vastasivat. Ellet sinä, he jatkoivat.

Sillä hetkellä tajusin, että en luultavasti koskaan voittaisi lotossa. Jos halusin toteuttaa unelmani, minun kannattaisi tehdä se nyt. Kävelin pankkiin ja kerroin sijoittavani asuntorahani vintageliikkeeseen.

Asiantuntijat, ystäväni ja äitini olivat kauhuissaan. Kaikki vakuuttivat, että en pysty elämään vanhojen vaatteiden kauppiaina. Äitini ihmetteli, koska haluaisi ostaa koin syömiä vaatteita.

ONNEKSI SAIN JOSTAIN VOIMAA USKOA itseeni. Ehkä ajatus istui päässäni jo niin syvässä, että arvostelu vain sisuunnutti.

Play it again, Sam avattiin samaan kivi-jalkatilaan, jossa se toimii yhä, kesäkuussa 1987. Idean nimeen sain **Woody Allenin** samannimisestä elokuvasta. Yhdysvalloista tuotu juliste on yhä kunniapaikalla liikkeen seinällä.

Ajattelin myös, että jos epäonnistun, menetän vain rahani. En muuta. Onneksi olen ollut alusta saakka onnekas.

Kun liikkeeni aukesi, myös stylistit ja mainosten tekijät löysivät paikalle. Olen alusta saakka myös vuokrannut vaatteita. Lisäksi filmimaailma tuli tutuksi. Elokuvat tarvitsivat vaatteita, ja minä hankin niitä mielelläni. Parhaan pukusuunnittelijan Jussi-patsaan sain työparini kanssa **Tulennielijät**-elokuvasta 1998. Se oli hieno hetki.

Meiltä alettiin hakea juhla-asuja myös Ruotsin Nobel-juhliin ja itsenäisyyspäivän vastaanotolle. Se on meille yhä tärkeä tapa-

tuma. Tänäkin vuonna Linnaan noudettiin viisi pukua.

Ostan jokaisen vaateen henkilökohtaisesti. Etsin niitä matkoillani, jotka suuntautuvat pääosin Kaliforniaan, Tukholmaan ja Lontooseen. Huollan, korjaan ja pesen vaatteet kylpyammeessani niille tarkoitettuihin aineilla ennen myyntiä. Haluan tarjota parasta.

ENSIMMÄISEN LAMAN AIKAAN 1990-

luvun alussa jouduin miettimään, kuinka pärjään. Päätin panostaa yhä enemmän palveluun. Siitä saakka meillä on ollut liikkeessämme **Pirkko Mannolan** kuvalla koristellut kortit, joihin merkitsen asiakkaan missimitat.

Silloin tiedän heti, minkä kokoisia vaatteita etsin. Katson myös aina tarkasti, että vaate sopii asiakkaan silmien väriin, ihoon, hiuksiin ja muuhun tyyliin.

Laman aikana ihmiset alkoivat kiinnostua myös eettisestä kuluttamisesta ja kierrättämisestä. He tiedostivat, että sama kuluttamishysteria ei voi jatkua. Tämä sopi minulle, sillä kunnioitan mennyttä aikaa kaikin tavoin. Ennen vaatteet olivat laadukkaita ja käytöstavat hallussa.

Ja aina, kun olen ajatellut, mitähän seuraavaksi, on tapahtunut jotain, joka on vienyt työtäni eteenpäin. En ole koskaan toissani miettinyt, että lopettaisin. Tämä on myös harrastukseni ja elämäntapani.

SIINÄ VAIHEESSA TAJUSIN TEHNEENI

työtäni pitkään, kun liikkeeseeni saapui vuosi sitten isä ja poika. He etsivät pojalle vanhojenpäivän pukua. Kun he olivat lähdössä, isä sanoi, että oli ostanut pukunsa liikkeestäni parikymmentä vuotta aiemmin. Mietin, mihin ihmeeseen vuodet olivat rientäneet.

Jatkan niin kauan kuin kuntoni riittää. En tiedä, voiko yrittäjä koskaan jäädä eläkkeelle. Asiakkaani ja tiimini saavat jaksamaan. Putiikissani on jo kahdeksan vuoden ajan työskennellyt **Camilla**, ja lisäksi meille tulee harjoittelijoita vaatealan kouluista. Haluan jakaa osaamistani.

Pelastukseni on aina ollut, että olen vähän greisi. Minut on pitänyt määrätietoisena ajatus, että jos uskon juttuuni ja rakastan vanhoja vaatteita, olemassa on varmasti muitakin, jotka jakavat ajatusmaailmani. Olen ollut pienestä saakka oman tieni itsepäinen kulkija.

Olen myös aina uskonut intuitioon, joka on kuin tuntosarvet. Kun sarvensa pitää kunnossa, tekee oikeita päätöksiä. Ei välttämättä helpoimpia, mutta niitä, jotka tekevät onnelliseksi.

Tai sitten tämä on vain maalaistytön vaitoa. "

Kuka

Nimi: Arja Könönen

Ikä: 60

Ammatti: Play it again,
Sam -vintageliikkeen
omistaja

Perhe: Poika Sami, kolme
lapsenlasta eli Aurora, 8,
Marlon, 2, ja Mimosa, 9 kk,
sekä alkuvuodesta tuleva
koiranpentu

Asuu: Helsingin
Kruununhaassa, kulman
takana työpaikasta

Harrastukset:

Argentiinalainen tango,
espanjan ja italian opiskelu

